

Skyldighet för allmänna domstolar att lämna
uppgifter om domar och beslut i brottmål till
Skatteverket i vissa fall

Februari 2019

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:1741) om domstolarnas behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.....	4
3	Behovet av en skyldighet för allmän domstol att lämna vissa uppgifter till Skatteverket	5
4	Reglering av personuppgiftsbehandlingen i aktuella verksamheter	5
4.1	Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	5
4.2	Skatteverkets övriga verksamheter	6
4.3	Handläggning av brottmål i allmän domstol	8
5	Uppgiftslämnande från allmän domstol till Polismyndigheten	9
6	Skyldighet för allmänna domstolar att lämna uppgifter om domar och beslut i brottmål till Skatteverket i vissa fall	9
7	Ikraftträdandebestämmelser	15
8	Konsekvenser	16

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås en skyldighet för en allmän domstol att på Skatteverkets begäran lämna de uppgifter om domar och beslut i brottmål som behövs för att Skatteverket ska kunna följa föreskrifter om arkiv och om längsta tid för behandling av personuppgifter.

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juni 2019.

2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:1741) om domstolarnas behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2018:1741) om domstolarnas behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska införas en ny paragraf, 12 a §, och närmast före 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Skyldighet att lämna uppgifter till Skatteverket

12 a § En allmän domstol ska på begäran av Skatteverket lämna de uppgifter om domar och beslut i brottmål som behövs för att Skatteverket ska kunna följa föreskrifter om arkiv och om längsta tid för behandling av personuppgifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2019.

3 Behovet av en skyldighet för allmän domstol att lämna vissa uppgifter till Skatteverket

Den 1 januari 2019 trädde lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, här kallad Skatteverkets brottsdatalog, i kraft. Lagen innebär bl.a. att det föreskrivs olika tidsramar för automatiserad behandling av personuppgifter i vissa ärenden om utredning av brott där uppgifterna har gjorts gemensamt tillgängliga i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Till exempel får en person inte längre vara sökbar som misstänkt om en frikännande dom som avser denne person har fått laga kraft. Skatteverket behöver således i vissa fall få information om en allmän domstols avgöranden i fråga om specifika brottsmisstankar. Även verksamheter inom Skatteverket som inte är brottsbekämpande behöver i vissa fall sådan information. För bland annat Skatteverkets beskattningsverksamhet gäller föreskrifter som meddelats av Riksarkivet. Dessa innebär att uppgifter och handlingar i en brottsanmälan som längst får bevaras en viss tid efter att det finns en lagakraftvunnen dom avseende de brottsmisstankar som Skatteverkets brottsanmälan avser.

Mot den angivna bakgrunden behandlas i denna promemoria behovet av en ny förordningsbestämmelse som innebär en skyldighet för allmänna domstolar att lämna vissa uppgifter till Skatteverket.

4 Reglering av personuppgiftsbehandlingen i aktuella verksamheter

4.1 Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Sedan 1998 har Skatteverket i uppgift att medverka i vissa brottsutredningar samt att bedriva underrättelseverksamhet avseende viss brottslighet. Den brottsbekämpande verksamheten bedrivs inom den s.k. skattebrottsenheten, som är organisatoriskt skild från andra verksamheter inom Skatteverket. Bestämmelser om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet finns i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

Bestämmelser om personuppgiftsbehandling inom den brottsbekämpande sektorn finns i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, här kallat dataskyddsdirektivet. Direktivet har i huvudsak genomförts genom brottsdatalogen

(2018:1177), som trädde i kraft den 1 augusti 2018. Brottsdatalagen är generellt tillämplig inom det område som direktivet reglerar men subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning. Direktivet har även genomförts genom särskilda registerlagar för myndigheterna i rättskedjan, bl.a. Skatteverkets brottsdatalag. Lagarna kompletteras av förordningar med mer detaljerade bestämmelser.

Skatteverkets brottsdatalag och den tillhörande förordningen (2018:1877) trädde i kraft den 1 januari 2019 och ersatte då skattebrottsdatalagen (2017:452) och skattebrottsdataförordningen (2017:458).

Skatteverkets brottsdatalag gäller enligt 1 kap. 1 § utöver brottsdatalagen när Skatteverket i egenskap av behörig myndighet behandlar personuppgifter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda brott. Lagen är som utgångspunkt tillämplig vid den behandling av personuppgifter som sker i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

I 4 kap. finns bestämmelser om längsta tid som personuppgifter får behandlas. Bestämmelserna i kapitlet gäller enligt 4 kap. 1 § första stycket endast för uppgifter som behandlas automatiserat. Andra stycket upplyser om att den grundläggande bestämmelsen om att personuppgifter inte får bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen finns i 2 kap. 17 § första stycket brottsdatalagen.

I 4 kap. 4 och 5 §§ anges hur länge personuppgifter i vissa ärenden om utredning av brott där uppgifterna har gjorts gemensamt tillgängliga får behandlas i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

Av 4 kap. 4 § första stycket framgår att om en förundersökning har lett till åtal eller annan domstolsprövning, får personuppgifter som finns i förundersökningen och som har gjorts gemensamt tillgängliga inte behandlas för ändamål inom lagens tillämpningsområde längre än fem år efter utgången av det kalenderår då domens avgörande fick laga kraft.

Av 4 kap. 5 § framgår att om en förundersökning mot en person har lagts ned, om ett åtal har lagts ned eller om en frikännande dom har fått laga kraft, får personen inte längre vara sökbar som misstänkt.

4.2 Skatteverkets övriga verksamheter

Inom Skatteverket finns det flera andra verksamheter, såsom beskattningsverksamheten, folkbokföringsverksamheten och id-kortsverksamheten. Inom ramen för dessa verksamheter kan misstanke om brott uppkomma varpå ansvarig handläggare upprättar en brottsanmälan som överlämnas till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten eller i vissa fall till Skatteverkets skattebrottsenhet för utredning. För brott som har en koppling till Skatteverkets verksamhet föreligger normalt anmälningsskyldighet, se bl.a. 17 § skattebrottslagen (1971:69) och 11 § folkbokföringsförordningen (1991:749). Skatteverket får under vissa förutsättningar anmäla brott även om det saknas en anmälningsskyldighet.

Den personuppgiftsbehandling som sker när en brottsanmälan görs av exempelvis beskattningsverksamheten omfattas inte av brottsdatalagen eller Skatteverkets brottsdatalag. Detta eftersom Skatteverket i ett sådant

fall inte agerar i egenskap av behörig myndighet enligt brottsdatalagen vid den aktuella behandlingen av personuppgifter, jfr propositionen Brottsdatalag (prop. 2017/18:232 s. 100).

Vid sådan behandling är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här kallad EU:s dataskyddsförordning, tillämplig. För Skatteverket gäller därtill flera olika registerförfattningar som kompletterar EU:s dataskyddsförordning, bl.a. lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Den personuppgiftsbehandling som en brottsanmälan kan ge upphov till hos Skatteverket enligt bestämmelser i de berörda lagarna har i propositionen Anpassningar av vissa författningar inom skatt, tull och exekution till EU:s dataskyddsförordning bedömts ha rättslig grund på det sätt som krävs enligt artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning (prop. 2017/18:95 s. 40–46).

I artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning finns en bestämmelse om behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott. Enligt regeringens bedömning i propositionen Ny dataskyddslag bör artikeln innebära att det är tillåtet att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelse om den personuppgiftsansvarige är en myndighet (prop. 2017/18:105 s. 99). I 3 kap. 8 § första stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, här kallad dataskyddslagen, anges uttryckligen att personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av myndigheter. För vissa av Skatteverkets verksamheter finns det dock bestämmelser i registerförfattningarna som utgör en begränsning i förhållande till dataskyddsförordningens och dataskyddslagens bestämmelser om möjligheten att behandla personuppgifter om lagöverträdelse. Så är exempelvis fallet för beskattningsverksamheten.

Av 1 kap. 7 § första stycket lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet framgår att uppgifter om bl.a. lagöverträdelse som innefattar brott och domar i brottmål får behandlas endast om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Riksarkivet har med stöd av 21 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och 12 § första stycket arkivförordningen (1991:446) meddelat föreskrifter om bevarande, återlämnande och gallring i beskattningsverksamheten hos Skatteverket, se RA-MS 2018:20. I dessa föreskrivs bl.a. att uppgifter och handlingar i brottsanmälan får bevaras 6 månader efter det att det finns ett åklagarbeslut eller en lagakraftvunnen dom avseende de misstankar som brottsanmälan avser. Riksarkivet har även meddelat föreskrifter om gallring för Skatteverkets övriga verksamheter som gör brottsanmälningar, se exempelvis Riksarkivets föreskrifter om gallring i folkbokföringsverksamheten hos Skatteverket, RA-MS 2016:7.

4.3 Handläggning av brottmål i allmän domstol

För domstolarna gäller lagen (2018:1698) om domstolarnas behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, här kallad domstolarnas brottsdatalag, som trädde i kraft den 1 januari 2019. I likhet med Skatteverkets brottsdatalag gäller den utöver brottsdatalagen. Av 1 § domstolarnas brottsdatalag framgår att lagen är tillämplig när allmän domstol i egenskap av behörig myndighet behandlar personuppgifter i syfte att handlägga brottmål. Sådan behandling bedöms uppfylla kravet på rättslig grund i 3 § där det framgår att personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för handläggning av bl.a. brottmål. I 4 § anges vidare att förutsättningarna för att behandla personuppgifter som behandlas med stöd av 3 § för nya ändamål regleras i 2 kap. 4 och 22 §§ brottsdatalagen.

Innan en allmän domstol som behandlar personuppgifter i ett brottmål får behandla personuppgifter för ett nytt ändamål inom eller utanför brottsdatalagens tillämpningsområde ska det bl.a. säkerställas att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet. Men om det föreligger en författningsreglerad uppgiftsskyldighet för domstolen krävs det ingen sådan prövning. En myndighets (exempelvis en domstols) skyldighet enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att på begäran av en annan myndighet lämna ut uppgift som den förfogar över har av regeringen bedömts vara en sådan skyldighet som avses i dessa bestämmelser, jfr propositionen Brottsdatalag (prop. 2017/18:232 s. 138).

Vid behandling för att lämna ut uppgifter till verksamheter utanför brottsdatalagens tillämpningsområde tillkommer en prövning att behandlingen för det nya ändamålet är tillåten enligt EU:s dataskyddsförordning (se prop. 2017/18:232 s. 451). Det ska alltså föreligga en rättslig grund för denna behandling enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen.

EU:s dataskyddsförordning begränsar inte domstolarnas möjlighet att behandla personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott. Sådana begränsningar finns emellertid i 2 och 3 §§ förordningen (2018:1741) om domstolarnas behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, här kallad domstolarnas brottsdataförordning. Av 2 § framgår att användningen i allmän domstol av sökbegrepp som avslöjar brott eller misstanke om brott inte får avse sökning i personuppgifter i mål eller ärenden som har avgjorts slutligt genom en dom eller ett beslut fem år efter utgången av det kalenderår då avgörandet fick laga kraft. Enligt 3 § får personnamn, personnummer, samordningsnummer och andra uppgifter som direkt kan hänföras till en fysisk person som är i livet inte användas som sökbegrepp vid sökning i personuppgifter i brottmål som har avgjorts slutligt genom en dom eller ett beslut fem år efter utgången av det kalenderår då avgörandet fick laga kraft.

5 Uppgiftslämnande från allmän domstol till Polismyndigheten

Polismyndigheten behöver sedan den 1 januari 2018 få information från allmänna domstolar om vilka brottsmisstankar som har hanterats i ett brottmål och utgången av domstolens prövning. Detta för att Polismyndigheten ska kunna följa bestämmelser om längsta tid för behandling av personuppgifter. Från början återfanns dessa tidsramar i 3 kap. 11 och 13 §§ polisdatalagen (2010:361). Den 1 januari 2019 ersattes polisdatalagen av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, här kallad polisens brottsdatalag. Den lagen innehåller bestämmelser om längsta tid för behandling som motsvarar dem i polisdatalagen och som liknar de bestämmelser som nu även finns i Skatteverkets brottsdatalag. Det är därför av intresse att se hur de allmänna domstolarnas uppgiftslämnande till Polismyndigheten är reglerad.

Rapportering i anledning av domar och slutliga beslut i brottmål görs i dag från domstolarnas målhanteringssystem Vera till Polismyndighetens s.k. RI-system. Rapporten till RI-systemet sätts samman av strukturerade uppgifter som även finns i domen eller beslutet och andra uppgifter som tingsrätten har. Det skapas en rapport per tilltalad och rapporten skickas som en fil i XML-format.

Rapporteringen till RI-systemet regleras i förordningen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem, här kallad RI-förordningen. Av 1 § RI-förordningen framgår att personuppgifter ska behandlas automatiserat i rättsväsendets informationssystem för att samla in, lagra, bearbeta och lämna uppgifter som har samband med verksamhet inom polisen och domstolsväsendet. I 5 § finns en bestämmelse om allmänna domstolars skyldighet att lämna uppgift om dom eller beslut i brottmål till Polismyndigheten.

De uppgifter som Polismyndigheten behöver för att kunna följa bestämmelser om längsta tid för behandling enligt polisens brottsdatalag (och tidigare enligt polisdatalagen) har bedömts kunna skickas till RI-systemet med stöd av RI-förordningen.

6 Skyldighet för allmänna domstolar att lämna uppgifter om domar och beslut i brottmål till Skatteverket i vissa fall

<p>Promemorians förslag: En allmän domstol ska på Skatteverkets begäran lämna de uppgifter om domar och beslut i brottmål som behövs för att Skatteverket ska kunna följa föreskrifter om arkiv och om längsta tid för behandling av personuppgifter.</p>
--

Promemorians bedömning: En sådan uppgiftsskyldighet bör införas i domstolarnas brottsdataförordning. Uppgiftslämnandet kan ske i elektronisk form.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Skatteverkets behov av uppgifter från allmän domstol

Skatteverket är, som framgår av avsnitt 4.1 och 4.2, i behov av uppgifter från allmän domstol om dess hantering av brottsmisstankar i vissa fall. Sådana uppgifter behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet till följd av bestämmelser i 4 kap. Skatteverkets brottsdatalog om längsta tid för behandling av personuppgifter och om sökförbud. Uppgifterna behövs dock även i Skatteverkets övriga verksamheter som gör brottsanmälningar. Riksarkivets föreskrifter om arkiv innehåller bestämmelser om gallring för bl.a. beskattningsverksamheten. Det är således inte endast Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet som har behov av att få uppgifter från allmän domstol.

För brottsmisstankar som är pågående i Skatteverkets system och som prövas av allmän domstol behöver Skatteverket få uppgifter som rör s.k. brottsmisstanke-id, vilket ingår i varje domslut. Brottsmisstanke-id är ett automatiskt genererat löpnummer som är unikt för varje brottsmisstanke (t.ex. SV-BM2018-19152-6U). Status för brottsmisstanke-id anger hur brottsmisstanken har besvarats i domslutet, dvs. utfallet vid domstolens prövning. Skatteverket behöver även få uppgift om vilket datum domstolens dom eller beslut har fått laga kraft. Uppgifterna behöver lämnas från såväl tingsrätt, hovrätt som Högsta domstolen efter att domen har fått laga kraft beroende på vilken instans som slutligt avgjort det mål där brottsmisstanken behandlas.

Det behövs en bestämmelse om uppgiftsskyldighet

Polismyndigheten har i likhet med Skatteverket behov av vissa uppgifter från allmän domstol. Det följer av bestämmelser i polisens brottsdatalog. Allmänna domstolar har i RI-förordningen en uppgiftsskyldighet som innebär att dessa är skyldiga att lämna de uppgifter som Polismyndigheten behöver för att kunna följa bestämmelser om längsta tid för behandling. Det finns såväl författningsstöd som ett tekniskt system på plats för att domstolarna ska kunna lämna sådana uppgifter till Polismyndigheten i RI-systemet på automatiserad väg (se avsnitt 5).

Det finns inte någon motsvarande författningsbestämmelse för Skatteverket. De uppgifter som Skatteverket har behov av från allmänna domstolar innehåller personuppgifter som handlar om lagöverträdelser. Domstolarnas uppgiftslämnande till Skatteverket är avsett att tekniskt ske genom att Skatteverket en gång varje vecka maskinellt sammanställer och i elektronisk form skickar frågor till domstolarna om de uppgifter som myndigheten behöver, vilket vid varje tillfälle kommer att omfatta maximalt 2 000 brottsmisstankar. Även domstolens svar är avsett att lämnas elektroniskt efter en maskinell sammanställning. Precis som för Polismyndigheten behövs det således stöd i författning för att allmän domstol ska kunna lämna de aktuella uppgifterna till Skatteverket.

Enligt bestämmelsen i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen ska en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller om det skulle hindra arbetets behöriga gång. Eftersom avsikten är att domstolarnas uppgiftslämnande ska ske genom att de besvarar frågor från Skatteverket och domarna och besluten nästan alltid är offentliga är en tänkbar lösning att använda denna bestämmelse som stöd för uppgiftslämnandet. I sådana ovanliga fall då det råder sekretess för domslutet enligt 43 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen skulle möjligen generalklausulen i 10 kap. 27 § samma lag ge det författningsstöd som krävs för att kunna lämna ut uppgifterna, dvs. på förhand görs bedömningen att det är uppenbart att uppgiften bör lämnas trots sekretess. Detta i ljuset av att Skatteverket redan har kännedom om identiteten på personen. Det innebär i så fall att en allmän domstol även i dessa situationer kan lämna aktuella uppgifter till Skatteverket med stöd av 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen.

Det är emellertid inte bara utifrån ett offentlighets- och sekretessperspektiv som uppgifterna ska kunna lämnas. Det måste även vara tillåtet utifrån ett dataskyddsperspektiv. Av förarbetena till brottsdatalagen framgår att bestämmelsen i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen anses vara en sådan bestämmelse om uppgiftsskyldighet som ersätter prövningen i dataskyddssammanhang av om det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet (prop. 2017/18:232 s. 138, jfr även 2 kap. 4 och 22 §§ brottsdatalagen och avsnitt 4.3). När det gäller regleringen om personuppgiftsbehandling bör allmänna domstolar kunna använda bestämmelsen i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen för att lämna ut uppgifter om hanteringen av brottsmisstankar på begäran av Skatteverket. Domstolarna har då stöd i domstolarnas brottsdatalag för uppgiftslämnandet som sker på begäran oavsett om det sker till Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet eller dess övriga verksamheter. Vid domstolarnas uppgiftslämnande till Skatteverkets verksamheter som inte är brottsbekämpande tillkommer att det ska finnas en rättslig grund enligt EU:s dataskyddsförordning för domstolarnas behandling av personuppgifterna. Med hänsyn till att det rör sig om en skyldighet att lämna uppgifter bedöms det i så fall vara fråga om en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Kravet på rättslig grund är därmed uppfyllt och syftet med behandlingen får anses framgå av bestämmelsen i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen. Det finns inga begränsningar i dataskyddsförordningen som tar sikte på myndigheters behandling av uppgifter om lagöverträdelser (se avsnitt 4.2 och 4.3).

Däremot är det tveksamt om det blir tillräckligt tydligt för enskilda registrerade om lagrummet i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen används för en kontinuerlig återrapportering som innefattar en omfattande och systematisk överföring av personuppgifter. En av grundprinciperna med den nya regleringen om dataskydd är att personuppgiftsbehandling ska ske på ett öppet sätt i förhållande till den registrerade (se artikel 5.1 a i dataskyddsförordningen).

Slutsatsen är därför att det behövs en bestämmelse som innebär en reglerad uppgiftsskyldighet för allmänna domstolar i förhållande till Skatteverket. I så fall saknar det betydelse om det föreligger sekretess för

vissa uppgifter i domar och beslut. Av 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen framgår att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Om det finns en skyldighet för allmänna domstolar att lämna uppgifter till Skatteverket står det således klart att ett sådant utlämnande kan genomföras trots att uppgifterna skyddas av sekretess.

Uppgiftsskyldigheten bör placeras i domstolarnas brottsdataförordning

Domstolarnas brottsdatalag är som tidigare nämnts tillämplig på allmänna domstolars behandling av personuppgifter i brottmål för att lämna ut uppgifter till Skatteverket (se avsnitt 4.3). Domstolarnas brottsdatalag kompletteras av domstolarnas brottsdataförordning. I den förordningen finns bestämmelser om direktåtkomst till vissa uppgifter hos domstolar. Direktåtkomst är en annan form av utlämnande av uppgifter. Det förefaller därför naturligt att placera en bestämmelse som innebär en skyldighet för allmänna domstolar att i vissa fall lämna uppgifter om domar och beslut i brottmål till Skatteverket i domstolarnas brottsdataförordning. Därtill kommer att de aktuella uppgifterna ska lämnas till olika verksamheter inom Skatteverket som omfattas av olika regelverk för personuppgiftsbehandling. Det förefaller därför mindre lämpligt att placera bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i någon av Skatteverkets registerförfattningar, eftersom det skulle krävas att en bestämmelse införs i flera olika författningar. Det finns inte heller någon anledning att införa en ny förordning som endast reglerar den aktuella uppgiftsskyldigheten.

Utformningen av uppgiftsskyldigheten

Den tekniska lösningen bygger på att uppgifterna begärs från Skatteverket. Domstolarna kommer inte att ha någon möjlighet att på eget initiativ lämna nödvändiga uppgifter. Bestämmelsen bör således vara utformad så att uppgiftsskyldigheten gäller på begäran av Skatteverket. Det kommer därmed att vara Skatteverket som ansvarar för att begära information angående relevanta brottsmisstankar. Med en sådan utformning av bestämmelsen undviks en situation där domstolar inte kommer att kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten.

De uppgifter som Skatteverket behöver av allmänna domstolar är de uppgifter om domar och beslut i brottmål som behövs för att Skatteverket ska kunna följa Riksarkivets föreskrifter om arkiv för bl.a. beskattningsverksamheten och bestämmelser i 4 kap. Skatteverkets brottsdatalag om längsta tid för behandling av personuppgifter i myndighetens brottsbekämpande verksamhet.

Uppgiftsskyldigheten bör därför utformas på så sätt att en allmän domstol på Skatteverkets begäran ska lämna de uppgifter om domar och beslut i brottmål som behövs för att Skatteverket ska kunna följa föreskrifter om arkiv och om längsta tid för behandling av personuppgifter.

Förslaget är förenligt med bestämmelser om personuppgiftsbehandling

Personuppgifter som en allmän domstol behandlar med stöd av brottsdatalagen och domstolarnas brottsdatalag ska enligt det aktuella förslaget i vissa fall på begäran lämnas till Skatteverket. Som framgått ovan kan uppgifterna behöva lämnas till Skatteverket både för verksamhet som

omfattas av brottsdatalogens tillämpningsområde, dvs. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, och för verksamheter som inte omfattas av brottsdatalogens tillämpningsområde, såsom beskattningens verksamheten.

I och med att en uppgiftsskyldighet ska gälla för de allmänna domstolarna i förhållande till Skatteverket kommer det inte behöva säkerställas i varje enskilt fall att det finns en rättslig grund för den nya behandlingen och att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet (2 kap. 4 och 22 § brottsdatalogen). Det bedöms dock att uppgiftslämnandet är både nödvändigt och proportionerligt. Behandlingen är nödvändig för att Skatteverket ska kunna följa dataskyddsregler som i sin tur syftar till att skydda enskildas personliga integritet. Dessutom är systemet utformat så att det inte uppkommer någon överskottsinformation och därmed integritetsrisker för enskilda.

Vid domstolens behandling för att lämna ut uppgifter till verksamheter utanför brottsdatalogens tillämpningsområde, såsom till beskattningens verksamheten ska dock EU:s dataskyddsförordning tillämpas. Prövningen av om behandlingen är tillåten ska alltså då göras med utgångspunkt i dataskyddsförordningens bestämmelser. Med hänsyn till att det rör sig om en skyldighet för domstolen att lämna uppgifter bedöms det vara fråga om en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Kravet på rättslig grund är därmed uppfyllt och syftet med detta får anses framgå av bestämmelsen, nämligen att Skatteverket ska få del av uppgifter som myndigheten behöver för att uppfylla kravet på arkivering. Dataskyddsförordningen innehåller inga begränsningar som tar sikte på myndigheters behandling av uppgifter om lagöverträdelse. Enligt 3 kap. 8 § dataskyddslagen får myndigheter behandla sådana personuppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen, dvs. personuppgifter som rör lagöverträdelse. Sådana begränsningar finns dock i 2 och 3 §§ domstolarnas brottsdataförordning. Sökförbuden i dessa bestämmelser gäller dock äldre brottmålsavgöranden och domstolarna kommer att kunna uppfylla den uppgiftsskyldighet som föreslås utan att utföra sådana otillåtna sökningar.

Den behandling av uppgifter som förslaget ger upphov till i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet för att se till att längsta tid för behandling av de aktuella uppgifterna följs uppfyller kravet på rättslig grund enligt Skatteverkets brottsdatalog, eftersom detta hänger samman med uppgiften att utreda brott. Det finns även rättslig grund i EU:s dataskyddsförordning för den behandling som sker i övriga verksamheter för att följa Riksarkivets föreskrifter om arkiv. I sådana fall rör det sig om ett arkivändamål av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, se propositionen Ny dataskyddslag (prop. 2017/18:105 s. 109–11). Behandlingen är även tillåten enligt bestämmelserna i Skatteverkets registerförfattningar såsom lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningens verksamhet. Det finns inte heller något hinder mot att uppgifterna om lagöverträdelse behandlas i dessa situationer vare sig i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen eller i Skatteverkets registerförfattningar.

Sammanfattningsvis bedöms den behandling av personuppgifter som förslaget ger upphov till hos såväl de allmänna domstolarna som hos Skatteverket vara tillåten.

Hur uppgiftslämnandet ska ske

Domstolarnas uppgiftslämnande till Skatteverket är som tidigare nämnts avsett att ske genom att Skatteverket en gång varje vecka maskinellt sammanställer och i elektronisk form skickar frågor till domstolarna om de uppgifter som myndigheten behöver, vilket vid varje tillfälle kommer att omfatta maximalt 2 000 brottsmisstankar. Även domstolens svar ska lämnas i elektronisk form efter en maskinell sammanställning. För närvarande är det endast tingsrätter som hanterar brottsmisstankar i sina tekniska system och därför är det inledningsvis endast från första instans som en fullständig återrapportering kan ske.

Skatteverket kommer vid varje frågetillfälle att göra en sammanställning av brottsmisstankar som är pågående i myndighetens system Brottsanmälan och Brottsutredningsstöd, men där Åklagarmyndigheten har rapporterat status DOM (dvs. att det finns en dom) eller DMLK (dvs. att domen har fått laga kraft). Varje brottsmisstanke som registrerats hos Skatteverket har ett s.k. brottsmisstanke-id (se förklaringen ovan på s. 10). För att Skatteverket ska få kännedom om utgången vid domstolens prövning av brottsmisstankarna och datum för avgörandet skickas sammanställningen till Domstolsverket. Sammanställningen hos Skatteverket sker maskinellt. Skatteverkets brottsmisstankeförfrågan kommer att expedieras till en enhet vid Domstolsverket. Svaret kommer att expedieras från Domstolsverket. Den tekniska lösningen innebär att Skatteverket kommer att få svar som enbart rör de brottsmisstankar (brottsmisstanke-id) som myndigheten har ett behov av information om, vilket minimerar överföringen av personuppgifter.

Skatteverket skickar således en förfrågan till domstolarna bestående av olika brottsmisstanke-id. Dessa misstankar hanteras i domstolarnas målhanteringssystem Vera som förvaltas av Domstolsverket. Därefter sker en sökning i Vera på aktuella brottsmisstanke-id. De brottsmisstankar som kan besvaras sammanställs maskinellt och överförs av Domstolsverket till Skatteverket. I svaret ingår uppgift om vilka brottsmisstanke-id som behandlas i ett avgörande som har fått laga kraft, information om hur dessa misstankar har besvarats, dvs. utgången vid domstolens prövning, samt datum för laga kraft. När svaret inkommer till Skatteverket tas det om hand maskinellt, diarieförs och hänförs till rätt system. Beroende på vilket system brottsmisstankarna finns i har ett regelverk skapats som kan innebära att handläggaren informeras via mejl, att omedelbar gallring sker, att gallringstid sätts eller att det införs en sökbegränsning. Överföringen av uppgifter sker i XML-format utan något bifogat dokument, dvs. Domstolsverket behöver alltså inte skicka hela domen.

Det kan nämnas att det inom ramen för RIF-samarbetet mellan myndigheter i rättsväsendet för närvarande pågår ett arbete med att ta fram en ny lösning för att rapportera domar mellan myndigheterna. Den lösningen omfattar, gentemot vissa myndigheter, också en skyldighet att sprida uppgifter som behövs för registervård. Inom ramen för det arbetet kommer det att krävas en översyn och förändring av RI-förordningen. Tidplanen för arbetet är att Domstolsverket ska ha förmåga att rapportera på ett nytt sätt vid halvårsskiftet 2020. Översynen av RI-förordningen har påbörjats internt och bilateralt mellan myndigheterna men arbetet är ännu

inte klart. Skatteverket och Domstolsverket har därför tillsammans tagit fram den lösning som föreslås i denna promemoria.

Domstolarna bör få lämna de aktuella uppgifterna i elektronisk form

Enligt 9 § första stycket domstolarnas brottsdatalag får uppgifter lämnas ut elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst om det inte är olämpligt. I 9 § andra stycket anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av möjligheten att lämna ut personuppgifter elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst.

Det finns inga sådana föreskrifter som är aktuella här. Frågan är därför om det kan anses olämpligt att allmänna domstolar lämnar de aktuella uppgifterna till Skatteverket elektroniskt. Det rör sig som tidigare nämnts om ett kontinuerligt och systematiskt uppgiftslämnande i stor omfattning. Eftersom det är fråga om uppgiftslämnande till en annan myndighet bör det normalt inte anses olämpligt att lämna personuppgifterna elektroniskt, se propositionen Brottsdatalag – kompletterande lagstiftning (prop. 2017/18:269 s. 369). De allmänna domstolarnas uppgiftslämnande bör ske elektroniskt till följd av dataskyddsbestämmelser som syftar till att skydda enskilda från att deras personuppgifter behandlas längre än nödvändigt hos Skatteverket. Mot denna bakgrund bör allmänna domstolar få lämna uppgifter om domar och beslut i brottmål till Skatteverket i elektronisk form.

Förslaget

Förslaget innebär att det införs en ny 12 a § i förordningen om domstolarnas behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

7 Ikraftträdandebestämmelser

<p>Promemorians förslag: Förordningsändringen ska träda i kraft den 1 juni 2019.</p>

Skälen för förslaget: Förslaget till förordningsändring syftar till att Skatteverket ska kunna följa föreskrifter om arkiv och om längsta tid för behandling av personuppgifter. Den uppgiftsskyldighet som nu föreslås för allmänna domstolar i förhållande till Skatteverket bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juni 2019. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

8 Konsekvenser

Förslaget till förordningsändring i domstolarnas brottsdataförordning innebär att Skatteverket kommer att kunna följa föreskrifter om arkiv och om längsta tid för behandling av personuppgifter som syftar till att skydda enskildas personliga integritet. Förordningsändringen möjliggör en teknisk lösning som innebär att de uppgifter om domar och beslut i brottmål som Skatteverket i vissa fall ska få del av från allmänna domstolar enbart rör de brottsmisstankar (brottsmisstanke-id) som Skatteverket har ett behov av information om, vilket minimerar överföringen av personuppgifter.

Ett alternativ till den tekniska lösningen som bygger på att uppgifterna överförs maskinellt, är en manuell hantering som skulle kunna innebära att domarna och besluten skickas i sin helhet till Skatteverket med post eller elektroniskt. Vid en manuell hantering finns det en viss risk för att Skatteverket inte får del av de uppgifter som myndigheten behöver. En manuell hantering skulle dessutom kräva en större arbetsinsats för både de allmänna domstolarna och Skatteverket. Kostnaden för den tekniska lösning som Skatteverket och Domstolsverket har tagit fram för att se till att Skatteverket får del av erforderliga uppgifter ryms inom befintliga ramar.

Förslaget bedöms inte medföra några offentligfinansiella effekter eller påverka offentlig sektor, sysselsättning, miljön, företagen, den ekonomiska jämställdheten, jämlikhet, integration, brottslighet och det brottsförebyggande arbetet eller inkomstfördelning.